

обмеженості, тобто відбувається органічне поєднання стандартизованих й експресивних вербальних засобів, притаманне газетним текстам.

Розгляд лексики газетних текстів досліджуваного періоду на прикладі тернопільської преси в умовах трансформації медіасистем засвідчує інтенсивні пошуки необхідних номінацій, виникнення нових лексем, використання актуалізованих і переорієнтованих, а також стильово і стилістично перегрупованих та модифікованих лексико-семантичних елементів, поступове витіснення застарілих лексичних одиниць. Зафіксовано два протилежні процеси: активне пересування великого масиву слів з периферії лексико-семантичної системи (неологізми, застарілі, розмовні елементи) до її ядра і водночас витіснення на периферію значної частини лексичних елементів (радянїзмів, деяких застарілих слів, неологізмів-одноденок та ін.).

Отже, зі зміною оцінності газетних текстів у мовній практиці друкованих ЗМІ Тернопільщини окресленого періоду зазнала переосмислення низка ідеологічно навантажених антропонімів. Так, позитивно навантажені власні назви осіб стали негативно маркованими і навпаки. Зазначені процеси стимулювали також індивідуально-авторську словотворчість. Виявлено окремі новотвори, які у процесі трансформації поширилися в тернопільській пресі. Випадки повернення до активного вжитку значної кількості лексичних одиниць спричинені певними екстралінгвальними чинниками, зокрема поширенням інтересу до вітчизняної історії та національної й культурної ідентичності українців, створенням власної держави та пошануванням її атрибутів.

Список використаних джерел

1. Андрейченко О.І. Лексико-фразеологічна основа текстів політичних дискусій (на матеріалі української преси кінця ХХ – початку ХХІ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / О.І. Андрейченко. – К., 2006. – 23 с.
2. Зайцева В.В. Метонімія як спосіб вторинної номінації у мові друкованих засобів інформації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / В.В. Зайцева. – Дніпропетровськ, 2009. – 20 с.
3. Кочукова Н.І. Експресивно-виражальні можливості трансформованих стійких сполучень слів (на матеріалі української преси кінця ХХ – початку ХХІ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Н.І. Кочукова. – К., 2004. – 19 с.
4. Мітчук О.А. Нові слова та їх значення у мові мас-медіа Рівненщини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / О.А. Мітчук. – Львів, 2009. – 20 с.
5. Солганик Г.Я. Лексика газеты / Г.Я. Солганик. – М. : Высшая школа, 1981. – 112 с.
6. Шумарова Н. Мовні процеси в сучасних мас-медіа / Н. Шумарова // Комунікативно-мовні процеси в сучасному медіа просторі : матеріали ХІІІ Міжнародної науково-практичної конференції з проблем функціонування і розвитку української мови “Мовні процеси в сучасному медіа-просторі” / [за ред. В.В. Різуна]. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2006. – С. 7-15.

Summary. The article is devoted to analysis of the newspaper texts' vocabulary, change of evaluation, and passivation reactivity of the lexical items in the language practices of print media in Ternopil region in late 1980 – early 1990.

Key words: category evaluation, passivation, reaktualizatsiya, stylistic marking of words, intertextual elements.

УДК 81'36

Ю.В. Вороніна

КОНЦЕПТ „ЧОЛОВІК” У ТВОРЧОСТІ Л. ДЕНИСЕНКО (НА МАТЕРІАЛІ ІДІОЛЕКТНИХ ПОРІВНЯНЬ)

У статті окреслено коло дослідників, що займаються гендерною лінгвістикою, зазначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, актуальність роботи. Досліджено ідіолектні порівняння сучасної української письменниці Л. Денисенко, що є вираженням концепту „чоловік”. Висвітлено гендерний аспект побудови порівнянь: вплив гендерного стереотипу на формування порівняльних конструкцій. Визначено структуру концепту.

Ключові слова: концепт, гендерний стереотип, ідіолектне порівняння.

Бурхливий розвиток феміністичного руху в Європі свого часу посприяв появі досліджень, які презентували місце жінки в соціумі, при цьому значно зменшилася кількість лінгвістичних розвідок, присвячених вивченню чоловічої статі. Ми ж вважаємо, що для одержання об'єктивних результатів дослідження, варто розглянути й постать чоловіка, зокрема на прикладі ідіолектних порівнянь Л. Денисенко.

Категорія порівняння неодноразово була предметом вивчення науковців. Найчисленнішими є дослідження в галузі функціонального синтаксису та граматики (Ю. Маковецька-Гудзь, І. Судук, Л. Прокопчук). Лінгвісти також звертають увагу на семантику порівнянь (С. Талько, А. Романченко). Вивчають як фразеологічні (А. Найда, К. Мізін), так і індивідуально-авторські порівняння (О. Марчук), хоча останні значно рідше й, зазвичай, разом зі стійкими порівняльними конструкціями, що є репрезентантами ідіолекту конкретного письменника. Ми обрали матеріалом дослідження ідіолектні порівняння Л. Денисенко, оскільки вони не були предметом вивчення науковців. Актуальність нашої роботи, окрім цього, зумовлено відсутністю праць, присвячених вивченню порівнянь із позиції гендерної лінгвістики.

Метою пропонованої статті є вивчення гендерної специфіки формування ідіолектних порівнянь Л. Денисенко в межах концепту „чоловік”.

Завдання: визначити структуру концепту „чоловік” та охарактеризувати її на рівні мікроконцептів і концептуальних аспектів; виокремити індивідуально-авторські порівняння; указати на гендерні особливості формування порівнянь.

Об'єкт дослідження – концепт „чоловік” у творах Л. Денисенко.

Предметом вивчення стали ідіолектні порівняння в межах концепту „чоловік”.

Дослідження виконано на матеріалі романів Л. Денисенко „Кавовий присмак кориці”, „Танці в масках”, „24:33:42” та „Сарабанда банди Сари”.

Л. Ставицька, аналізуючи концепт „чоловік” у концептосфері фразеології, виділила кілька груп фразеологічних одиниць: 1) ідентифікуючі ФО; 2) зовнішній вигляд, фізичні характеристики; 3) розумові здібності; 4) психоемоційні, вольові характеристики; 5) статусні, емоційно-психологічні, психо-сексуальні характеристики, які виявляються в стосунках із жінками [9, 120 – 126]. Схожою є систематика Т. Сукаленко, щоправда дослідниця виокремлює в структурі концепту „жінка” п'ять мікроконцептів: 1) „Зовнішні характеристики”; 2) „Внутрішні характеристики”; 3) „Фізичні характеристики”; 4) „Біологічні характеристики”; 5) „Соціальні характеристики” [10, 151]. Ми беремо за основу такий розподіл складників для концепту „чоловік”. До цієї класифікації ми додаємо ще й мікроконцепт „Дії”, вважаючи, що така концептуальна структура дає змогу якнайкраще розглянути всі аспекти концепту, виражені ідіолектними порівняннями.

Кожен мікроконцепт представлено одним чи кількома концептуальними аспектами, до яких належать ідіолектні порівняння з відповідними концептуальними ознаками. Ми також розподілили деякі порівняльні конструкції з різними концептуальними ознаками в межах розгляду концептуальних аспектів на тематичні групи за основою порівняння.

Мікроконцепт „Зовнішні характеристики” представлено концептуальним аспектом „Зовнішність”. До нього належать ідіолектні порівняння, які мають різні концептуальні ознаки. У межах цього концептуального аспекту ми виділяємо кілька тематичних груп: узагальнений зовнішній вигляд, обличчя, волосся, статеві органи, фігура, шкіра.

Так, до тематичної групи узагальненого зовнішнього вигляду чоловіка відносимо шість порівняльних конструкцій: „В нього був такий вигляд, наче в сковорідки, на яку розбили двадцять яєць” [2, 183] – про розгублений вигляд чоловіка; „...я виглядаю, як розчавлений дощовий черв'як, який зовсім не хотів потрапляти під черевик, але його виманив перший теплий весняний дощ” [2, 157] – про жалюгідний вигляд та ін. Як бачимо, концептуальні ознаки цієї групи порівнянь різняться.

Сім порівнянь ще однієї тематичної групи описують обличчя людини: „Інший, старий дід, з обличчям, схожим на кісточку персика, навчає того самого...” [5, 78] – про витягнуте обличчя; „...доктор Джеральд Лі Кемпінг завжди мав такий вигляд, наче його щойно відірвали або від операційного столу, де хтось помер, або від наради, після якої мала злетіти його поважна сива голова” [5, 158] – про зосереджений вираз обличчя та ін. Варто зауважити, що хоча порівняння й належать до однієї тематичної групи, вони мають різні концептуальні ознаки.

Зафіксовано два ідіолектні порівняння, що характеризують волосся за концептуальною ознакою кучерявості: „Поряд зі мною матеріалізується кремезний дядечко з кремезними кучерями, наче його зроблено з бронзи...” [5, 28], „Дядечко – кучерявий куц ясмину...” [5, 28]. Своєрідність побудови об'єкта порівняння надає образу чоловіка нових відтінків, змушує реципієнта звернути увагу на зовнішність героя.

У творах Л. Денисенко зафіксовано два порівняння, де описано невеликий розмір чоловічого статевого органу: „В таких величезних руках будь-який член буде виглядати кепсько. Малень-

кою недолюгою морквинкою. Наче він уварився, тьху” [5, 60]. Тут два парцельовані ідіолектні порівняння, які наче доповнюють основну думку, увиразнюють її.

До концептуального аспекту „Зовнішність” належить порівняння на позначення високого зросту та огрядної фігури чоловіка: „...Сашко був величезний як скеля...” [2, 212]. Також зафіксовано порівняння, у якому йдеться про широкі стегна чоловіка, характерні для жіночої фігури: „Але як може звабити таку дівчину як Сара, чоловік, статура якого схожа на віолончель?” [4, 55]. Тут порівняльна конструкція, побудована на гендерному стереотипі, сприймається як негативна риса зовнішності чоловіка. Узагалі, „порівняння чоловіка з жінкою, – зазначає А. Архангельська, – у переважній більшості дає негативний оцінний результат, причому це стосується як порівняння на рівні зовнішності, так і на рівні внутрішніх його характеристик” [1, 32]. Інакше кажучи, формування порівняльної структури є наслідком гендерної мотивації письменниці за рахунок умисного перенесення фемінних ознак на чоловіка.

До цієї ж групи відносимо порівняння, що характеризує широкоплечею чоловіка: „...величезний хлопчина, плечі, як екран домашнього кінотеатру” [2, 30].

Опис шкіри представлено таким порівнянням: „...він легко червоніє, в нього була прозора, ніжна шкіра, наче в юнки” [3, 105] – про ніжну шкіру чоловіка. Як відомо, зазвичай ніжною буває шкіра жінок. Ми вже зауважували, що схожість чоловіка з жінкою трактують як щось негативне, проте в цьому випадку такий відтінок відсутній.

Письменниця приділяє увагу також вбранню чоловіка, про що свідчить концептуальний аспект „Одяг”: „Еміль, вдягнений так, наче зібрався на засідання сигарного клубу, замість відповіді передав мені поводок...” [4, 54] – про гарне вбрання; „У величезного халату рукава засукані, наче в м’ясника” [5, 22] – про засукані рукава одягу; „Батько голоп’ятий у зім’ятих блакитних джинсах, але чистий і хрусткий, наче грудневий сніг” [3, 98] – про чистий і хрумкий одяг; „Що, доля з’єднала... Можливо. Якщо доля вдягається, як п’яний моряк” [4, 129] – про недбалий одяг чоловіка. Із чотирьох порівнянь лише одне належить наратору-жінці. Ми вважаємо, що попри все говорити про одяг як про важливий елемент чоловічої свідомості, вияв маскулітності не можна, оскільки справжнім автором романів є жінка. Австралійські психологи стверджують: „Жінка буде довго вдягатися, урахувавши погоду, пору року, моду, власні вподобання кольорів, те місце, куди вона йде, своє ставлення до майбутньої події, до тих, кого вона побачить, до того, чим займатиметься. Чоловік же просто понюхає той одяг, який він кинув на спинку крісла” [8, 80]. Одяг не є пріоритетним напрямом чоловічого мислення. Зазначену групу порівнянь, швидше за все, можна вважати відбитком фемінності. Письменниця свідомо чи попри власне бажання переносить жіноче бачення речей на чоловіче світосприйняття.

Мікроконцепт „Внутрішні характеристики” представлено концептуальними аспектами „Інтелектуальні якості” та „Емоційно-психологічні характеристики”.

До концептуального аспекту „Інтелектуальні якості” входять три ідіолектні порівняльні конструкції: „...я чітко побачив, як в уповільненому кадрі кіноплівки, що я несподівано знайшов самого себе” [3, 246] – збагнути щось; „Він справжній профі, знає Хартію місцевого самоврядування, як тапер пристойного ресторану – шансони” [2, 182] – про глибоку обізнаність чоловіка; „Він вмер від задухи, яку спричинило гумове каченя”. Наче прочитав я в газеті „Факти” [4, 47] – про безапеляційно висловлену думку. Сюди ж слід віднести порівняння, які відображають світоглядні позиції: „...зі мною треба поводитися обережно. Як з голубами – раптом хтось з них запліднив Діву Марію?” [4, 198] – про бережливе поводження з чоловіком; „Ні, після другої коми, дівчино, я трохи замислився, але ненадовго. А вже після третього разу, як знову народився, дівчино. Як немовля, тільки сиве” [3, 170] – зміна погляду на життя.

До концептуального аспекту „Емоційно-психологічні характеристики” ми відносимо конструкції, які поділяємо за ознакою порівняння на тематичні групи: „Характер”, „Поведінка”, „Емоції”, „Мовлення”, „Погляд”, „Зацікавлення”.

Шість порівнянь розкривають чоловічий характер: „...натомість він демонстрував себе... Себе – як володаря пухких вологих губ, які кортить скуштувати, трохи придавивши своїми губами, так краще відчувається смак” [5, 91] – про самозакоханого чоловіка; „Віргіс був цікавою, але не дуже норавливою дичиною, як лисиця, котра думає, що дуже хитра, і час від часу озирється, щоб подразнити псів, які її переслідують” [5, 175] – про поступливого чоловіка тощо. Звертаємо увагу на перше порівняння, адже воно є прикладом типової бажаної характеристики чоловіка з погляду гендерних стереотипів, що доводять дослідження в галузі психології [6, 72]. Зважаючи на це, другий приклад свідчить про фемінні риси чоловічого характеру, що негативно сприймають у суспільстві.

Шість порівнянь висвітлюють поведінку чоловіка: „З нею ж я почувався впевнено та весело, поводився наче підліток поруч з дівчиною, яка його приголомшила тим, що погодилася піти на побачення...” [2, 213] – про поведінку впевненого в собі чоловіка; „Джон тупцює на місці, як кінь у загоні” [5, 104], „А тобі взагалі бракує фантазії, ти скутий, як варена тріска в банці...” [5, 18] –

про скуту поведінку чоловіка; „У ліжку він поводився грубо, він просто зминав мене жужмом, як екскаватор” [3, 50] – про грубе поводження чоловіка та ін. Опозиція першої та двох наступних порівняльних конструкцій ґрунтується на гендерних стереотипах. Так, бажаною для чоловіка є риса впевненості в собі й, навпаки, негативною – скутість і сором’язливість [6, 72]. Цікавим з погляду гендерних відносин видається останній приклад. Дослідження психологів свідчать, що в 23 країнах світу грубість сприймають як виключно маскулінну рису [Там само].

П’ять порівнянь описують емоції чоловіка: „Він дивився на мене, як на Ахілла, який зробив зі своєї п’яти щит та меч або наступив нею на горло ворога” [4, 9] – про захоплення кимсь; „Але я лютував, як підліток” [4, 221 – 222] – розгніватися на когось та ін. Об’єкт порівняння першої порівняльної конструкції сформований на значенні постаті Ахілла, героя давньогрецьких міфів, учасника Троянської війни, сина фесалійського царя Пелея й морської німфи Фетіди. Фетіда бажала для нього безсмертя, вона випробувала безліч способів. „Найвідомішим було купання новонародженої дитини в річці Стікс, яка протікала через країну мертвих Аїд. Оскільки Фетіда змушена була тримати сина за п’яту, то ця частина тіла залишилася незахищеною і під Троєю Ахілл загинув від отруєної стріли Паріса” [7, 12]. Цей міф став основою для побудови порівняльної конструкції.

На особливу увагу заслуговує останнє порівняння, яке висвітлює негативний бік чоловічої психіки. Є. Ільїн, спираючись на дослідження Н. Жарновецької, зазначає: „...особи чоловічої статі, зазвичай, сприймають себе й так само їх сприймають представники обох статей, які їх оточують, більш агресивними, ніж особи жіночої статі” [6, 228]. Учений зауважує, що П. Ковальов також виявив схильність до агресії в усіх вікових групах школярів і студентів, яка „вища в осіб чоловічої статі порівняно з особами жіночої статі” [Там само: 228]. Ґрунтуючись на проявах негативних емоцій чоловіків, Л. Денисенко формує ідіолектну порівняльну конструкцію. Завдяки проведеній паралелі з віковим періодом розвитку людини посилюється розуміння діапазону функціонування емоції, її сили.

До цієї групи порівнянь відносимо конструкцію за ознакою способу заспокоєння чоловіка, оскільки вона безпосередньо стосується гамування емоцій: „Зробив собі чай... мені здавалося це доречнішим, ніж сотні співчувань та склянка горілки, накрита куснем чорного хліба” [4, 232] – про спосіб заспокоєння.

До концептуального аспекту „Емоційно-психологічні характеристики” відносимо ідіолектні порівняння Л. Денисенко, які описують характер мовлення та розмаїття чоловічого погляду. Мовлення людини та її погляд залежать, перш за все, від емоційного стану, темпераменту, характеру, що, своєю чергою, відбито в порівняльних конструкціях.

Письменниця звертає увагу на мовлення чоловіків, розглядаючи його з різних боків: „Богдан це промовляє так, наче він застряг у рідкісному болоті, й стирчить там другий рік поспіль” [5, 133] – говорити про невирішену проблему; „...проспівав чотири останні цифри, як кінцевий акорд, та набрав її телефонний номер” [3, 226] – протяжно промовити останні цифри номера телефону та ін.

Із мовленнєвими особливостями чоловіків безпосередньо пов’язаний їхній голос. У проаналізованих творах Л. Денисенко зафіксовано сім ідіолектних порівнянь на позначення голосу: „...почув я свій голос. Тонкий, наче комарина голка, що намагається віднайти дірку у протимоскитній сітці” [4, 16] – про тонкий голос; „...він завжди каже м’яким і тихим, наче хода кішки, голосом” [4, 115] – про тихий голос тощо.

Зафіксовано порівняння, що характеризують погляд чоловіка: „Думаю, що я дивився на неї, як оскарівські номінанти на переможця” [2, 35] – невдоволено дивитися на когось; „Інший – рудий і величезний, дивиться на неї блакитними очима, беззахисними й розгубленими, наче в дитини, що загубилася в незнайомому місті” [5, 21] – про розгублений погляд; „Чому в нього такі полохливі очі, наче за ним хтось женеться?” [3, 110] – про боязкий погляд тощо. Ідіолектні порівняльні конструкції є свідченням того, що чоловічий образ не завжди відповідає гендерним стереотипам. Інколи чоловік може відчувати страх, бути розгубленим, що віддзеркалюється в його погляді. Безумовно, це не відповідає гендерно стереотипізованим маскулінним ознакам, оскільки зазвичай чоловік асоціюється із силою, впевненістю, хоробрістю тощо [6, 72].

Зацікавлення чоловіка, його інтереси ілюструє ідіолектне порівняння: „...слово „труси” для кожного хлопця – як казкова жива вода” [2, 102] – про активний інтерес чоловіків до слова „труси”.

Мікроконцепт „Біологічні характеристики” представлено концептуальним аспектом „Вік”: „...наш сусіда, старий, як Ленін” [3, 38] – про старого чоловіка; „Бути поруч з такою жінкою, як Анеліна – вчинок набагато зріліший, ніж купівля нового авто” [2, 23] – про відважний вчинок. Останнє порівняння побудовано за ознакою зрілості.

Мікроконцепт „Соціальні характеристики” представлено концептуальним аспектом „Реляційні характеристики, що виявляються в ставленні чоловіка до жінки”. До його складу відносимо вісім порівняльних конструкцій: „Він розповідав мені про свої математичні досвіди так,

наче я в минулому році отримала Нобелівську премію...” [2, 73] – захоплено про щось розповідати жінці, яка не розуміється на темі розмови; „А вони сміялися їй в обличчя так, як сміються до по-вії, оцінюючи та розуміючи, що отримати від неї можна все без будь-яких надмірних зусиль” [5, 164] – про зневажливе ставлення до жінки тощо.

Мікроконцепт „Фізичні характеристики” представлено трьома ідіолектними порівняннями з різними концептуальними ознаками: „...я побіг до туалету, бо мене знудило. „Ти, наче вагітна Елька!” [4, 51] – про чоловіка, якого знудило; „Мої скроні палали так, наче хтось розрядив в них кольт” [4, 120] – про головний біль; „Донг ... пахне, як людина, яка любить і прагне кохання” [5, 12] – про запах людини.

Найбільшою кількістю ідіолектних порівнянь (18 конструкцій) репрезентовано мікроконцепт „Дії”: „Він торкається клавіш, наче стимулює еrogenні жіночі зони...” [3, 63] – про ніжний доторк чоловіка до клавіш; „Я пішов на кухню. Немов пацюк – на жахливі звуки, які незнайомий мені Еміль вичавлював із родинного склепу „R. Yours & Kallmann” [4, 25] – пересуватися за звуками мелодії та ін.

Отже, ми виокремили ідіолектні порівняння, що виражають концепт „чоловік”, та окреслили гендерну специфіку їх формування; визначили структуру концепту, охарактеризували її на рівні мікроконцептів і концептуальних аспектів.

Безперечно, порівняльні конструкції Л. Денисенко є виявом авторської майстерності й за-слуговують на увагу вчених. Варто, на нашу думку, звернути увагу й на ідіолектні порівняння інших сучасних українських письменників із позиції гендерної лінгвістики, у чому вбачаємо перспективу нашої подальшої роботи.

Список використаних джерел

1. Архангельська А. М. Маскулінізоване вираження *nomina feminina* та фемінізоване вираження *nomina masculina* у слов’янських мовах: взаємодія „свого” і „чужого” / А.М. Архангельська // Мовознавство. – 2007. – № 1. – С. 23-36.
2. Денисенко Л. 24:33:42 / Л. Денисенко. – К. : Нора-Друк, 2007. – 240 с.
3. Денисенко Л. Кавовий присмак кориці : роман / Л. Денисенко. – К. : Нора-Друк, 2007. – 256 с.
4. Денисенко Л. Сарабанда банди Сари : роман / Л. Денисенко. – К. : Нора-Друк, 2008. – 240 с.
5. Денисенко Л. Танці в масках 6 роман / Л. Денисенко. – К. : Нора-Друк, 2006. – 212 с.
6. Ильин Е. П. Пол и гендер / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2010. – 688 с.
7. Коттерел А. Мифология : энцикл. справ. / А. Коттерел ; пер. с англ. О.Г. Белошеев. – СПб. : ОАО „Иван Федоров”, 1999. – 256 с.
8. Пиз А. Почему мужчины врут, а женщины ревут / А. Пиз, Б. Пиз. – М. : Эксмо, 2008. – 416 с.
9. Ставицька Л. О. „Чоловік (мужчина)” у концептосфері української фразеології / Л.О. Ставицька // Мовознавство. – 2006. – № 2 – 3. – С. 118-129.
10. Сукаленко Т.М. Метафоричне вираження концепту жінка в українській мові : монографія / Т.М. Сукаленко. – К.: Ін-т укр. мови : Вид. дім Дмитра Бураго, 2010. – 240 с.

Summary. *The article highlights the circle of scientists who investigate the problem of simile and gender linguistics. The aim, object and as well as the actuality of job are mentioned. This article finds out and classifies idiolectic similes of the modern Ukrainian writer L. Denisenko which reflect the concept ‘man’. The gender aspect of simile build-up is described: the influence of gender stereotype on comparative construction formation.*

Key words: *concept, gender stereotype, idiolectic simile.*

УДК 811.111'42

О.В. Галайбіда

СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІВІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Анотація. У статті акцентовано увагу на мовних особливостях експресивності наукового дискурсу, визначено її раціональний, а не емоційно-образний характер. Виявлено та проаналізовано особливості синтаксичної структури та синтаксичні засоби створення експресивності лінгвістичних статей видатного американського лінгвіста ХХ ст. Ч. Фрайза.

Ключові слова: *науковий текст, адресат, експресивність, експресивний синтаксис, виразність, модальність, повтор, інверсовані, парентезні, уточнювальні конструкції.*